

ANNETAAN LINNUILLE PESIMÄRAUHA

Lintujen pesimärauha on tärkeä osa luonnonsuojelua Suomessa. Pesimäaika linnut ovat erityisen herkkiä häiriöille, sillä ne rakentavat pesiään, hautovat munia ja hoitavat poikasiaan. Häiriöt voivat johtaa pesinnän epäonnistumiseen ja poikasten menehtymiseen, mikä vaikuttaa suoraan lintukantojen säilymiseen. Jo lyhytaikainenkin häiriö voi saada emot hylkäämään pesänsä, jolloin munat tai poikaset jäävät ilman suojaa ja ravintoa.

Kuikka ja poikaset.
Kuva:
Alpo Roikola

Sääksi.
Kuva:
Pertti Saurola

Lainsäädäntö

Lintujen pesimärauhaa turvaa Suomessa luonnonsuojelulaki sekä EU:n lintudirektiivi. Lain mukaan on kielletty häiritä lintujen pesintää tahallisesti, tuhota tai vahingoittaa pesiä ja munia sekä häiritä poikasia tai estää vanhempia hoitamasta niitä. Kielto koskee kaikkia luonnonvaraisia lintulajeja lajista riippumatta. Yksikin epäonnistunut pesintä voi olla merkittävä menetys erityisesti harvinaisille tai uhanalaisille lajeille, joiden kannat ovat jo valmiiksi pieniä. Lainsäädännön tavoitteena on turvata lintujen lisääntyminen ja säilyttää luonnon monimuotoisuus myös tuleville sukupolville.

Pesimäaika

Useimpien lintulajien pesimäaika Suomessa ajoittuu keväästä kesikesään, yleensä huhtikuusta heinäkuun loppuun. Ajankohta vaihtelee lajeittain ja sääolosuhteiden mukaan: varhaiset pesijät aloittavat jo huhtikuussa, kun taas osa lajeista pesii vasta alkukesällä. Tänä aikana lintujen pesiä ei saa häiritä eikä vahingoittaa. On hyvä muistaa, että pesiä voi sijaita yllättävissä paikoissa, kuten maassa, rantakasvillisuudessa, rakennusten läheisyydessä tai jopa pihoilla. Siksi luonnossa liikkuessi ja pihatöitä tehdessä on syytä toimia huolellisesti.

Vesilintujen pesintä

Valtakunnallisesti vaarantuneita lintuvesien lajeja ovat muun muassa heinätavi, jouhisorsa, punasotka, tukkasotka, keltavästäräkki ja rastaskerttunen. Avoimet ja vähäpuustoiset luodot ovat usein linnustollisesti arvokkaita. Lintuluotojen tyypillisiä lajeja ovat esimerkiksi selkälokki, kalalokki, naurulokki ja kalatiira. Selkälokki on valtakunnallisesti vaarantunut ja naurulokki silmälläpidettävä laji. Kuikka on erityisesti karujen ja kirkasvetisten järvien paikkauskollinen laji. Valtakunnallisesti silmälläpidettävä kaakkuri pesii nevarantaisilla metsälammilla ja suoallikoilla. Kaakkuri ja kuikka ovat erityisen herkkiä häiriöille haudontavaiheessa, jolloin ne saattavat hylätä pesänsä herkästi ihmisen lähestyessä. Kukkialla toteutettujen lintulaskentojen mukaan alueen vesilintukannat ovat alentuneet noin puoleen 2000-luvulla. Syynä on muun muassa veden tummuminen, rehevöityminen ja ympäristön muutokset, jotka heikentävät lintujen elinympäristöä ja ravintoa. Erityisesti sukelajasorsien sekä monien muiden vesilintulajien kannat ovat romahtaneet, vaikka esimerkiksi kuikan kanta on pysynyt suhteellisen vakaana. Lisäksi vieraspedot, kuten minkki ja supikoira, sekä ihmisen aiheuttama häirintä lisäävät painetta lintukannoille. Laulujoutsen lähes hävisi Suomesta metsästyksen ja munienkeruun vuoksi. 1940-luvun lopulla arvioitiin enää noin 15 parin pesivän maan pohjoisosissa. Lintu rauhoitettiin Suomessa jo 1934, mutta vasta 1950 julkaistu Yrjö Kokon teos onnistui muuttamaan ihmisten asenteita linnun laiton metsästystä vastaan. Sitten laulujoutsen on elpynyt ja levittäytynyt takaisin luonnollisille elinalueilleen, ja nykyään se pesii koko maassa.

Sinä voit auttaa

Pesimärauhan turvaaminen on jokaisen luonnossa liikkujan vastuulla. Pienilläkin teoilla voidaan vähentää häiriötä ja auttaa lintuja onnistumaan pesinnässään. Erityisen tärkeää on välttää turhaa liikkumista lintujen suosimilla pesimäalueilla ja pitää riittävä etäisyys pesiviin lintuihin. Lintujen pesimärauhan kunnioittaminen on konkreettinen tapa suojella luontoa. Kun annamme linnuille tilaa pesiä rauhassa, turvaamme samalla luonnon monimuotoisuutta ja elinvoimaisia lintukantoja tulevaisuudessa.

Linnunpoikanen.
Kuva:
Kuviasuomesta.fi,
Roine Piirainen

Kalalokin pesue. Kuva: Alpo Roikola

Kalatiiran munat. Kuva: Alpo Roikola

Kalalokki ja pesä. Kuva: Alpo Roikola

Muistilista lintujen pesintärauhan turvaamiseksi

Ranta ja rakentaminen: Vältä kulkemista ruovikossa tai rantapensaikossa ja älä poista rantakasvillisuutta kokonaan. Se tarjoaa tärkeän suojan poikueille. Siirrä raivaukset ja laiturityöt loppukesään tai syksyyn. Rakennustöissä on huomioitava, ettei toiminta vahingoita olemassa olevia pesiä.

Veneily: Aja hitaasti rantojen läheisyydessä ja kierrä lintujen poikueet kaukaa. Vältä turhaa melua ja edestakaista ajelua. Huomioi myös veneen peräaallot, jotka voivat tuhota rannassa olevia pesiä.

Lemmikit: Pidä lemmikit pesimäaikaan valvonnassa ranta- ja luontoalueilla. Jo lyhytkin häiriö voi aiheuttaa pesinnän epäonnistumisen.

Poikaset: Älä koske pesiin tai poikasiin. Ihmisen jäljet voivat houkuttaa petoja pesälle.

Toimenpiteet metsissä: Ajoita harvennukset, hakkuut ja muut metsänhoitotyöt pesimäajan ulkopuolelle.